

Grzegorz Michalski, Dorota Anders

ODCHYLENIA OD TYPOWEJ CZTEROPROMIENISTEJ SYMETRII CIAŁA U MEDUZ CHEŁBI MODREJ *AURELIA AURITA*

Deviations from typical tetradial body symmetry in common jellyfish *Aurelia aurita*

ABSTRAKT: W artykule omówiono zróżnicowanie w zakresie cech merystycznych chełbi modrych *Aurelia aurita* zebranych nad Zatoką Gdańską w 2013 r.

SŁOWA KLUCZOWE: *Aurelia aurita*, meduzy, symetria ciała, Zatoka Gdańska

ABSTRACT: Variability of meristic features in common jellyfish *Aurelia aurita* collected in the Gdańsk Gulf in 2013 is presented.

KEY WORDS: *Aurelia aurita*, medusae, body symmetry, Gdańsk Gulf

Chełbia modra *Aurelia aurita* (Linnaeus, 1758) jest jednym z dwóch gatunków krążkopławów *Scyphozoa*, regularnie występujących w polskich wodach Bałtyku (Żmudziński 1990). Stanowisko taksonomiczne poszczególnych form w obrębie rodzaju *Aurelia* nie jest obecnie do końca wyjaśnione. W ubiegłym wieku, do rodzaju tego zaliczanych było od kilku do około 20 gatunków w oparciu przede wszystkim o kryteria morfologiczne. *A. aurita* traktowana była często jako prawie kosmopolityczny gatunek, zamieszkujący większą część świata (Kramp 1961, Russel 1970). Do końca lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku zaakceptowano wyróżnianie dwóch gatunków *Aurelia* – poza *A. aurita* również arktycznego gatunku *A. limbata*. Nowych danych dostarczyły analizy elektroforetyczne białek oraz DNA, w połączeniu z dalszymi analizami cech morfolo-

gicznych, wskazujące na istnienie znacznie większej liczby gatunków w obrębie rodzaju (Dawson i Jacobs 2001, Dawson i Martin 2001, Dawson 2003). Obecnie uważa się, że nazwę *A. aurita* należy odnosić do genotypów charakterystycznych dla borealnych wód Atlantyku i związanych z nim północno-europejskich mórz, w tym Bałtyku, stanowiącego *locus typicus* gatunku (Dawson 2003). Jest to gatunek związany zwykle z powierzchniową warstwą wody, nagrzewającą się latem do 18-22°C (Żmudziński 1990).

Rozwój chełbi modrej cechuje typowa dla krążkopławów przemiana pokoleń, w której osiadły scyfopolip rozmnaża się bezpłciowo przez strobilizację, wytwarzając efiry (młode meduzy) przekształcające się następnie w dojrzałe rozdzielnopłciowe meduzy – pokolenie rozmnażające się płciowo. Polipy stanowią stadium, w którym *A. auri-*